

**HOLLAND
FESTIVAL 2015**

THE END

**KEIICHIRO SHIBUYA +
HATSUNE MIKU**

INFO

DO 4.6, VR 5.6
THU 4.6, FRI 5.6

aanvang starting time 20:00 8 pm

locatie venue Nationale Opera & Ballet

duur running time 90 minuten, geen pauze
90 minutes, no interval

taal language

Japans en Engels met Nederlandse boventiteling
Japanese and English with Dutch surtitles

inleiding introduction 19:15 7:15 pm

meet the artist met with Keiichiro Shibuya
vr 5.6, na de voorstelling

Fri 5.6, after the performance

CREDITS

starring Keiichiro Shibuya, Hatsune Miku

concept, music concept, music Keiichiro Shibuya

concept origineel boek original book concept Toshiki Okada

regie direction Keiichiro Shibuya, YK BX

visuals YK BX

toneelbeeld stage design Shohei Shigematsu

programmering geluid sound programming evala

vocaloid-programma vocaloid programming PinocchioP

geluidstechniek sound engineer Yoshiyuki Kanamori

assistent techniek assistant engineer Takuji Seki

licht light Masakazu Ito

visueel systeem visual system Masato Tsutsui

systeemprogrammering system programming Satoshi Hama
(YCAM)

stage manager So Ozaki

assistent stage manager assistant stage manager Takuro
Iwata (YCAM)

supervisie Engelse vertaling English subscription supervisor
Alfred Birnbaum, David d'Heilly

curator supervisie curating, supervisor Kazunao Abe (YCAM)

adviseur advisor Aya Soejima

juridisch advies legal advisor Tasuku Mizuno, Yoshiyuki Kiroko

productieleiding production management Tamami Kanda,
Rina Watanabe

assistent productie production assistant Taiji Nakano

producent producer A4A Inc., Taisuke Kurata, Shigeru Ogawa,
Organizing Committee for THE END

ontwerp karakter character design YK BX

CGI A4A Inc.

Shingo Abe / Tsutomu Miyajima / Naoki Takano

Keita Matsuda / Naoto Ogura / Ryota Miki / Yuki Watanabe

Shinichi Mizushima

Nobuyuki Suchi / Tomonari Nakajima

Yasuhiro Kobari

Tetsuto Takahashi

Yoshinori Aoki / Saki Katsume / Baku Hashimoto / Akinori

Yamakawa / Yoshiteru Yamakawa

coproductie coproduction Organizing Committee for
THE END

kostuums costumes Louis Vuitton

speciale samenwerking special cooperation

Crypton Future Media, INC.

muziekinstrumenten music instruments KORG

samenwerking cooperation ATAK

in opdracht van commissioned by

Yamaguchi Center for Arts and Media [YCAM] 2012

"Vocaloid" is a registered trademark Yamaha Corporation.

© Crypton Future Media, INC. www.piapro.net

Subsidized by J-LOP

wereldpremière world premiere Yamaguchi Center for Arts
and Media [YCAM], 1.12.2012

foto's photo's

ill, dir. by YK BX

© Crypton Future Media, INC. www.piapro.net

© LOUIS VUITTON

Photo: KENSU SHINTSUBO

Théâtre du Châtelet

© A4A

KEIICHIRO SHIBUYA

De Japanse musicus Keiichiro Shibuya (1973) draait net zo lief in een club als op een exclusief Louis Vuitton-feestje. Zijn grillige elektronische muziek heeft inmiddels een groot publiek gevonden in Japan, waar hij de status van een popster geniet. Achter de oorsprong van zijn succes zit echter een schrijnend verhaal. Samen met zijn vriendin Maria, model en deeltijd-DJ, richtte Shibuya in 2002 ATAK op, een label en artiestencollectief dat muziek, mode en design samenbrengt. Het eerste album met laptopmuziek dat Shibuya en Maria samen maakten vond in kleine kring weerklank. Maar in 2008 sloeg het noodlot toe: Maria werd ziek en overleed. In de periode die volgde bleek de elektronica die zij samen hadden gebruikt voor Shibuya een te beladen instrument; hij kon zich er slechts nog toe brengen piano te spelen. Hij besloot een cd met pianomuziek te maken voor zijn overleden geliefde; en deze cd, *For Maria*, werd ironisch genoeg zijn grootste succes. Tegenwoordig doceert Shibuya aan de National University of Fine Arts and Music in Tokio, waaraan hij zelf studeerde, en is hij weer in het reine met de computermuziek waar hij zo van houdt. Samen met filosoof en schrijver Azuma Hiroki heeft hij de popact Initiation feat. Hatsune Miku gelanceerd, waarbij de zang volledig gesynthetiseerd wordt met behulp van het computerprogramma Vocaloid. In Japan is de populariteit van Hatsune Miku gigantisch. Voor haar schreef Shibuya in 2013 zijn eerste opera – tevens de eerste virtuele popopera ter wereld – *The End*.

HATSUNE MIKU

Hatsune Miku is de grootste popster van Japan. Ze heeft ruim tweeënhalf miljoen Facebookvrienden en beschikt over een onvoorstelbaar groot repertoire van meer dan 100.000 liedjes. Haar concerten zijn gigantische volksevenementen, waarbij complete stadions vol fans haar toewuiven met lichtgevende toverstokjes. Hatsune Miku ziet er onwerkelijk uit, met haar hartvormige gezicht, dat gedomineerd wordt door enorme ogen, omlijst door golvend turkooizen haar tot op haar heupen.

Alleen bestaat ze niet echt. Hatsune Miku is een hologram. En alsof dat niet genoeg is: nu is ze bovendien de ster van de eerste Vocaloid-opera ter wereld: *The End*.

Hatsune Miku is ontwikkeld door het Japanse bedrijf Crypton Future Media, met gebruikmaking van de zangsynthesizer Vocaloid van Yamaha. Voor haar stemgeluid zijn samples van een stemactrice gebruikt. Crypton besloot, teneinde hun Vocaloid te onderscheiden van vergelijkbare producten, Hatsune Miku behalve een stem ook een beeltenis mee te geven – en dat bleek een gouden greep. Mangakunstenaar Kei Garō ontwierp een animatie van een zestienjarig meisje met grote ogen en twee paardenstaarten dat in recordtempo de wereld veroverde. Hatsune Miku kwam in 2007 ter wereld in een reeks 'Vocale Karakters' van Crypton; gebruikers van deze software kunnen zelf teksten en melodieën invoeren en die laten zingen door de virtuele Vocaloid. Haar naam betekent zoiets als 'eerste geluid van de toekomst'.

Hatsune Miku was een instant hit. Vanwege dit succes werd het pakket voor Miku uitgebreid met software waarmee men Miku's stemgeluid verschillende stemmingen kan meegeven en met animatiesoftware om haar te laten dansen. Vooral dankzij populaire video-uploadsites als Niconico groeide het repertoire van Miku exponentieel en werden veel van haar songs van muziekvideo's voorzien. Miku gaf haar eerste liveconcert in 2009 op het Animelo Summer Live festival. Haar eerste buitenlandse concert, onder de noemer Mikunopolis, vond in 2011 plaats in Los Angeles. *The End*, de eerste virtuele popopera, ging eind 2013 in première in Parijs.

KEIICHIRO SHIBUYA

The Japanese musician Keiichiro Shibuya (1973) is just as happy to play his DJ sets in a club as at an exclusive Louis Vuitton party. His volatile electronic music has reached a large audience in Japan, where he has the status of a pop star. Yet behind his success lies a harrowing story. In 2002, together with his girlfriend Maria, a model and part-time DJ, Shibuya started ATAK, a record label and artist collective focused on music, fashion and design. Having had success with their first laptop album, which was received well within a small circle, fate struck a cruel blow to Shibuya and Maria, when in 2008 Maria fell ill and died. In the period following her death, it proved too difficult for Shibuya to continue with the electronic music they had created together; he could only muster the strength to play the piano. His first CD with piano music, dedicated to his deceased lover, was entitled For Maria. Ironically, it became his greatest success. Currently teaching at his alma mater, the National University of Fine Arts and Music in Tokyo, Shibuya has returned to his beloved computer music. In collaboration with the philosopher and writer Azuma Hiroki, he's launched Initiation feat. Hatsune Miku, a solo pop act for which all the vocals are synthesised by the Vocaloid computer programme. Enjoying huge popularity in Japan, Hatsune Miku is also the star of the first opera Shibuya has written, which also happens to be the first virtual pop opera in history: *The End*.

HATSUNE MIKU

With over two and a half million Facebook friends and an incredible repertoire of more than 100,000 songs, Hatsune Miku is Japan's biggest pop star. Her concerts are huge events, with fans lighting up sold-out stadiums as they wave about their 'magic' wands. With her heart-shaped face, dominated by large eyes and framed by long turquoise hair down to her hips, you might think Hatsune Miku looks quite unreal. And you might be right, because Hatsune Miku is not alive; she's a hologram. Still, that hasn't prevented her from taking the world by storm as the star in the first Vocaloid opera in history: *The End*.

Hatsune Miku was developed by the Japanese Crypton Future Media company, using Yamaha's Vocaloid singing synthesiser application. Hatsune Miku's voice is produced using samples of a voice artist. By adding lyrics and melody into the synthesising programme, users can generate a vocal performance. To set her apart from the competition, i.e. other voices, Crypton decided to give Miku not only a voice but also an image. Created by manga artist Kei Garō, who has portrayed her as a 16-year old girl with big eyes and turquoise pigtails, this turned out to be a brilliant move. Hatsune Miku, whose name means 'first sound of the future', came to this world in 2007, the first in a series of 'Vocal Characters' developed by Crypton.

An instant hit when she hit the market, the package for Hatsune was soon extended with software to give Hatsune's voice various different moods, and animation software to make her dance. Thanks to video upload sites such as Niconico, Hatsune's repertoire has grown exponentially and accompanying videos have been created for many of her songs. Hatsune's first live concert was in 2009 at the Animelo Summer Live Festival. Her first foreign concert, entitled Mikunopolis, was in 2011 in Los Angeles. In late 2013 her first pop opera, *The End*, premiered in Paris.

tekst tekst Joep Stapel

vertaling translation Frank van Lieshout

Hoofdbegunster / Patron

FONDS 21

A
M
M
O

Rabobank

The End maakt deel uit van het HF Youngprogramma

HFyoung

CLIFFORD
CHANCE